

357.746 151

MINISTERIE
VAN BINNENLANDSE ZAKEN

B.V.D.

'S-GRAVENHAGE, 4 maart 1961
Stadhoudersplantsoen 25

26 OKT. 2001
Deze rubricering is
beëindigd na 52 jr.

140186
10.3.61

No. : 585.902

Bijl. : 1

Sta. GEHEIM

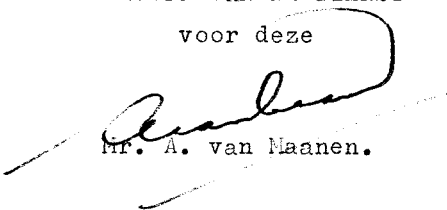
Betr.: Maandoverzicht no. 2

VERTROUWELIJK

./.
Ik heb de eer Uwe Excellentie hierbij een exemplaar
aan te bieden van het maandoverzicht no. 2 van de B.V.D.
over de maand februari 1961.

HET HOOFD VAN DE DIENST

voor deze

Mr. A. van Maanen.

Aan: Zijne Excellentie
de Minister-President,
Plein 1813, no. 4
's - G r a v e n h a g e . -

VERTROUWELIJK

26 OCT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Slg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No 1961

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 2 - 1961

(Tijdvak 1-2-'61 t/m 28-2-'61)

I N H O U D

Blz.

I. <u>Communisme Internationaal</u>	
De Verklaring van Moskou 1960 - de regeling der onderlinge partijrelaties	2
Het overleg tussen de CP-en	4
Nieuwe Europese conferentie van CP-en in 1961	8
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	
Bedrijfsgroepen in plaats van bedrijfsafdelingen	9
Gunstige exploitatie van het complex Felix Meritis	11
Februari-staking herdacht	13
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Vredesbeweging - de voortgezette strijd tegen de kernbewapening; het Engelse voorbeeld	15
Nationale conferentie Verzetsbeweging	16
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
Toegenomen CPN-bemoeienis met de bedrijfsgroepen	18
V. <u>Overige groeperingen</u>	
RCP en Vierde Internationale	21
Niet-communistische vredesacties	22
<u>Overzicht van reizen van vooraanstaande Nederlandse en buitenlandse extremisten uit of naar Nederland</u>	

Overzicht stakingen februari 1961

Agenda

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De conferentie van Moskou

De Verklaring van Moskou der 81 partijen - zie de maandoverzichten 12/'60 en 1/'61 - is een uitbreiding en nadere uitwerking van de drie jaar eerder uitgegeven Verklaring der 12 partijen van de socialistische landen. Met het program-document, dat in november 1957 werd aanvaard, wilden de communisten richtlijnen geven die hun geldigheid zouden behouden "voor een generatie". Al spoedig bleek dat het duurzame karakter hiervan is overschat. Tengevolge van de tegenstellingen tussen de CPSU en de CP-China moest een nieuwe conferentie gehouden worden, die november 1960 plaats vond. De communistische beweging heeft momenteel zeker niet minder pretenties dan in 1957. De Verklaring van 1960 bevat immers de zelfverzekerde bewering, waaraan men zich voorheen nog niet had gewaagd, "dat het socialistische wereldstelsel tot de doorslaggevende factor van de ontwikkeling der mensenmaatschappij wordt".

De conferentie der 81 partijen bracht in hoofdzaak een overwinning voor Chroestsjow en zijn medestanders, die eerst na langdurige, moeizame en soms verbeterde beraadslagingen - ook in het vooroverleg van september/oktober 1960 - kon worden behaald. Enkele hoofdpunten van de algemeen aanvaarde opvattingen zijn:

1. - het tijdperk waarin wij nu leven is dat van de algemene overgang naar het socialisme, het "agressieve imperialisme" is een reeds tanende macht;
2. - het steeds sterker wordende socialistische kamp kan, verenigd met andere progressieve vredeskrachten, de imperialistische oorlog verhinderen;
3. - het verlenen van technische en economische bijstand door het communistische blok aan jonge burgerlijk-nationale staten (waarin communisten dus niet aan de macht zijn) bevordert de strijd tegen het imperialisme in het belang van de wereldvrede;
4. - een definitie van een nieuw type bewind, "de onafhankelijke staat van de nationale democratie", verschillend van een volksdemocratie maar wel anti-imperialistisch (een staatsvorm, die vooral in de onder-

ontwikkelde landen kan ontstaan);

5. - in dit atoomtijdperk is er geen andere keus dan de vreedzame co-existentie óf een alvernietigende wereldoorlog, die ook grote gevaren zou opleveren voor het welzijn van de volkeren en de zaak van het socialisme;

6. - de vreedzame coëxistentie is een vorm van klassenstrijd.

Kennelijk deed de conferentie van de 81 partijen te Moskou enige concessies aan de Chinezen, die afwijkende opvattingen hadden verkondigd en verdedigd, onder meer bij het overleg te Boekarest in juni 1960. Zo lijkt dit bijvoorbeeld in de Verklaring het geval te zijn ten aanzien van de aanduiding van de vreedzame coëxistentie als "een vorm van klassenstrijd". De Sowjet-Russische aanduiding was gemeenlijk "de hoogste vorm van klassenstrijd". Verder zijn er o.a. de meer naar de Chinese opvattingen neigende omschrijving van de al dan niet vreedzame overgang naar het socialisme, de nog scherper dan in de Verklaring van 1957 voorkomende passages contra de imperialisten, inzonderheid tegen de imperialistische leiders van de Verenigde Staten, alsmede de stringente veroordeling van het "revisionisme" der Joegoslavische leiders.

Overigens bevat de Verklaring van december 1960 verscheidene formuleringen, die gereede aanleiding kunnen geven tot een uiteenlopende interpretatie door de ondertekenaars ervan.

De betrekkingen tussen de CP-en

Het afsluitende 6de hoofdstuk van de Verklaring handelt over de onderlinge betrekkingen van de communistische partijen. Zij kwamen, zo wordt gesteld, de schadelijke gevolgen van de persoonsverheerlijking te boven. Zij hebben de revisionisten in hun rijen "ideologisch vernietigd" en moeten de leiders van de Joegoslavische revisionisten, "die het marxisme-leninisme hebben verraden", verder ontmaskeren. De communistische beweging en de arbeidersbeweging moeten zodoende worden gevrijwaard van anti-leninistische denkbeelden.

Evenals in 1957 wordt een verdere krachtige strijd vereist tegen het revisionisme, "dat het voornaamste gevaar blijft", en tegen het dogmatisme en sectarisme. Over dit laatste wordt in de Verklaring o.m. gezegd: "Dogmatisme en sectarisme in theorie en practijk kunnen, als men er niet consequent tegen strijdt, in deze of gene fase van de ontwikkeling van afzonderlijke partijen het voornaamste gevaar worden".

Het dogmatisme en sectarisme isoleren de communisten van de brede lagen van het werkende volk, veroordelen hen tot een passief afwachten of "tot ultra-linkse, avontuurlijke acties in de revolutionaire strijd". Daardoor kunnen nieuwe situaties in de strijd tegen imperialisme, reactie en oorlogsgevaar niet tijdig en juist worden beoordeeld.

In deze uitweiding ligt kennelijk een veroordeling van dogmatische en sectarische opvattingen, die in het jongste verleden zoveel opgang hebben gemaakt in communistisch China. Daartegen had Chroestsjow zich in juni 1960 te Boekarest ongemeen heftig gekeerd (zie MO 6 - 1960 blz. 5 en 6). Destijds kon men zich evenmin als nu veroorloven om in het openbaar man en paard te noemen, aangezien dit de pogingen om de eenheid te herstellen uitermate zou hebben bemoeilijkt. Juist deze eenheid moeten de marxistisch-leninistische partijen, aldus de Verklaring, als hun oogappel behoeden. De verdere aaneensluiting van de communistische partijen, op grondslag van het marxisme-leninisme en van het proletarisch internationalisme, wordt de belangrijkste voorwaarde geacht voor het verenigen van alle krachten der arbeidersklasse, van democratie en vooruitgang. De "leninistische normen van het partijleven" moeten stipt in acht worden genomen op de grondslag van het democratisch centralisme.

Bij begrippen als proletarisch internationalisme en democratisch centralisme gaat het om moeilijke kwesties, die het wezenlijke karakter van het communisme bepalen. Zij beogen het instandhouden van ijzeren discipline en blinde volgzaamheid in de communistische partijen - zowel nationaal als internationaal - en kweken bij voortdurend een mentaliteit, die vreemd is aan onze opvattingen van democratie.

Bij het democratisch centralisme gaat het om een door Lenin geponeerd denkbeeld. Het democratisch facet hiervan is, dat alle leidende partijorganen van de basis tot aan de top moeten worden gekozen en periodiek verantwoording moeten aflégen. De centralistische kant ervan komt hierop neer dat de lagere partij-instanties de beslissingen der hogere organen stipt en onvoorwaardelijk moeten opvolgen. De minderheid heeft zich volstrekt te onderwerpen aan de besluiten, die de meerderheid heeft genomen. Daarbij heeft de minderheid generlei recht op het handhaven van of het zich later beroepen op de aanvankelijk verdedigde eigen mening. Integendeel, zij moet de meerderheidsbesluiten ten uitvoer brengen en verdedigen als had zij daartoe zelf het initia-

tief genomen. Wel heel duidelijk treedt uit de toepassing van het democratisch-centralistische principe aan het licht, dat de minderheid als individu of als groep zich in een volkomen onderworpen positie bevindt.

Het proletarisch internationalisme wordt door de communisten gekenschetst als het tegenovergestelde van het burgerlijk nationalisme. Onder het regime van Stalin werd het beginsel van het proletarisch internationalisme uitsluitend dienstbaar gemaakt aan de belangen van de CPSU en van de Sowjet-Unie, die alle communistische partijen vóór alles, onder alle omstandigheden en te allen tijde zonder aarzeling en zonder voorbehoud moesten dienen.

Het overleg tussen de partijen

De Verklaring bevat aanwijzingen hoe de communistische partijen onderling overleg behoren te plegen. Er kunnen conferenties worden gehouden ter bespreking van actuele vraagstukken, voor het uitwisselen van ervaringen en van onderling verschillende opvattingen, teneinde op die manier te komen tot eensgezinde denkbeelden en gemeenschappelijke acties ter verwezenlijking van collectief gestelde doelen.

Van bijzondere betekenis is het nieuwe voorschrift, dat, "in geval bij de een of andere partij vragen rijzen, die betrekking hebben op de activiteit van een zusterpartij, haar leiding zich richt tot de leiding van de betreffende partij". Hiermede wordt dus aan de betrokkenen de verplichting opgelegd beraadslagingen onder die omstandigheden bilateraal te houden.

Dit onderdeel van de Verklaring is kennelijk gericht tegen het manoeuvreren van de Chinese communisten in het jongste verleden. Vooral in de loop van 1960 trachtte de CP-China andere CP-en voor haar opvattingen te winnen, mede door het ter inzage geven van partijcorrespondentie tussen Moskou en Peking. Voorts ageerde de Chinese partij in de hoogste bestuursorganen van de internationale communistische mantelorganisaties - in het bijzonder de Wereldvredeesraad en het Wereldvakverbond - tegen de Sowjet-Russische opvattingen inzake vreedzame coëxistentie. Dit streven is in ieder geval met succes bekroond t.a.v. de Albanese zusterpartij.

De leiders van andere communistische partijen kwamen dientengevolge op de hoogte van de geschillen tussen de CPSU en de CP-China. In de mantelorganisaties bleven deze conflicten niet eens binnen de

eigen internationaal-communistische kring. Zo werden niet-communistische gedelegeerden er onder andere mede geconfronteerd in de Wereldvrede-raad en het WVV.

De in de Verklaring van 1960 vastgelegde regelen voor het overleg tussen de CP-en houden een verbod in om op de hiervoren beschreven manier te ageren, waarbij overtreders voortaan groot risico lopen ter verantwoording te worden geroepen onder de beschuldiging van "fractievorming" in de internationale communistische gelederen. Reeds in de Verklaring van 1957 der partijen van het blok, zo memoreerde Ulbricht in zijn jongste verslag aan de SED, werd "fractievorming" en de daaruit voortvloeiende internationale activiteit ontoelaatbaar geacht.

Fractievorming is een van de ernstigste fouten, die men een communistische partij of een partijlid kan verwijten en leidt in de praktijk tot zware sancties.

"Generallinie"

Gezien het vorenstaande dient te worden herinnerd aan de strijd in woord en geschrift, die van april 1960 af min of meer openlijk door de communisten onderling is gevoerd over de betekenis en het nut van de vreedzame coëxistentie. De publicaties van de hoge Sowjet-Russische partijfunctionaris Ponomarjow (medio augustus 1960) legden er de nadruk op dat de vreedzame coëxistentie de "Generallinie" van de internationale communistische beweging behoort te zijn. (Het gaat hierbij om een gemeenschappelijke partijlijn van de internationale communistische beweging, die zij gedurende een vrij lange periode verplicht is te volgen).

Ulbricht heeft in zijn verslag aan de SED over de Moskouse conferentie mede over deze "Generallinie" gesproken. Sommige gedelegeerden hadden, naar hij zeide, bezwaar gemaakt tegen het gebruik van de bedoelde term.

Het door Lenin gelanceerde begrip "Generallinie", dat in richtlijnen van het Komintern herhaaldelijk voorkwam, ontbreekt in de Verklaring der 81 partijen. Nochtans beschouwde Ulbricht de vreedzame coëxistentie en de economische wedijver van de socialistische met de kapitalistische landen de algemene partijlijn - dus Generallinie - voor de buitenlandse politiek van de socialistische landen.

Het is niet onwaarschijnlijk dat deze opmerkingen van Ulbricht de Chinezen raken. Juist zij - en bijvoorbeeld hun bewonderaars, de

Albanese partijleiders - zouden niet ten onrechte beducht kunnen zijn om te worden vastgelegd op algemeen bindende regels ten aanzien van de te volgen buitenlands-politieke koers voor de gehele communistische beweging en voor de socialistische staten.

Ook Gomulka zeide in zijn verslag aan de Poolse partij, blijkbaar uitgaande van dezelfde gedachtengang als Ulbricht, dat de aan het bewind zijnde partijen van het blok een strategisch en tactisch volstrekt uniforme en strikt eensgezinde buitenlandse, anti-imperialistische politiek moeten voeren.

Ulbricht heeft in zijn verder betoog voor de SED over de betekenis van de conferentie het optreden van de delegatie der Albanese partij dogmatisch en sectarisch genoemd. Deze uitlating is een markante bevestiging van de berichten, dat de Albanese communisten op de conferentie in Moskou de CP-China ondersteund hebben en daarbij hun duidelijke voorkeur toonden voor de harde koers der Chinezen.

De voorhoede-positie van de CPSU

In de Verklaring wordt gesteld, dat alle marxistisch-leninistische partijen onafhankelijk zijn en gelijke rechten genieten. "Elke partij is verantwoordelijk tegenover de arbeidersklasse, het werkende volk van haar land en tegenover de gehele internationale communistische en arbeidersbeweging". Vergeleken met de Verklaring van 1957 is er een opmerkelijk verschil inzake de omschrijving van de internationale positie van de CPSU. Vooral op verzoek van de CP-China en wel bij monde van Mao Tse-toeng, is de CPSU in 1957 uitdrukkelijk de leider genoemd van de internationale communistische beweging. Thans wordt alleen vastgesteld, dat de CPSU de door allen erkende voorhoede van de communistische wereldbeweging blijft, "de meest gestaalde kolonne met de meeste ervaring".

Het weglaten van de term "leiderschap" is gebeurd op uitdrukkelijk verzoek van de CPSU-delegatie ter conferentie. Chroestsjow zelf roerde o.a. dit punt aan in een rede, die hij op 6 januari te Moskou heeft gehouden. In de communistische beweging, zo merkte hij op, zijn geen superieure of ondergeschikte partijen. De rol van de Sowjet-Unie ligt niet in het leiden van andere socialistische landen. Ze treedt aan de dag in het feit dat zij de eerste was in het banen van de weg naar het socialisme en dat zij het machtigste land is in het socialistische wereldstelsel. Volgens Chroestsjow is het niet mogelijk vanuit

welk centrum dan ook leiderschap uit te oefenen over de groep socialistische landen en de nu reeds 87 bestaande CP-en. De kaders van deze partijen zijn voldoende gehard en zeker in staat zelf leiding te geven en zich van de eigen taken te kwijten.

De CPSU geeft, naar Chroestsjow als bekend veronderstelde, in de praktijk geen directieven aan enige andere partij. (Opm.: Dit is op zijn best een halve waarheid). Het biedt de CPSU en de andere partijen, aldus Chroestsjow, geen enkel voordeel de eerstgenoemde als leider aan te duiden, doch scheidt alleen maar moeilijkheden.

De voornaamste voorwaarde voor het handhaven van de solidariteit en de eensgezindheid van de internationale communistische beweging ligt in de loyaliteit aan de gemeenschappelijke marxistisch-leninistische ideologie. Deze uitspraak van Chroestsjow lijkt een vrij doorzichtig verwijt aan die zusterpartijen, die het hiermede naar Moskou's oordeel in het jongste verleden niet te nauw hebben genomen (China, Albanië).

Mede uit persberichten is aan het licht gekomen tot welke spanningen de debatten te Moskou, speciaal over "de trouw aan het onvervalste marxisme-leninisme", konden voeren. Chroestsjow richtte op de conferentie de bitterste verwijten aan de Chinese dogmatici, aan de niet aanwezige Mao Tse-toeng persoonlijk en de Albanese delegatieleider Hodzja verliet de conferentie voortijdig en keerde naar zijn land terug. De gemengde gevoelens van enige westerse afgevaardigden werden door het verloop van de conferentie nog versterkt.

Na het overleg

Ondanks de nadruk op de eensgezindheid, waarin de beraadslagingen zouden zijn geëindigd, blijven er controversen tussen de CPSU en de CP-China bestaan. Evenals in november 1957 zou de Chinese delegatie voorbehoud hebben gemaakt bij het ondertekenen van de gemeenschappelijke verklaring en de voorwaarde hebben gesteld, dat een nieuwe conferentie binnen twee jaar moet worden bijeengeroepen.

Het centraal comité van de CP-China nam op 18 januari jl. een resolutie aan, waarin het zich volledig accoord verklaart met de besluiten der conferentie van Moskou. De Prawda maakte daarvan op 26 januari melding. Het Sowjet-Russische partijdagblad gaf de lezers de indruk de tekst van de Chinese resolutie onverkort weer te geven. Vergelijken met de Chinese publicatie terzake blijkt deze in de Prawda te zijn verkort. Naast enkele andere passages blijken zeer agressieve op-

wekkingen tot de strijd tegen de imperialistische leiders van de Verenigde Staten, die niet in de tekst van de Verklaring van Moskou voorkomen, in de weergave van de Prawda te ontbreken. Op één plaats is zo'n scherpe anti-Amerikaanse uitval zelfs vervangen door een politiek vlakke zinsnede, die in de Chinese resolutie in het geheel niet voorkomt.

Een nieuwe Europese conferentie

De plv. algemeen secretaris van de Italiaanse partij, Longo, bracht in zijn hoedanigheid van delegatieleider verslag uit. Dit bevatte de aankondiging van een nog in 1961 bijeen te roepen nieuwe conferentie van communistische partijen uit de kapitalistische landen van Europa. Deze zal een vervolg zijn op de beraadslagingen der 17 CP-en van november 1959 in Rome. Longo stelde vast dat slechts enkele van de daar genomen besluiten, o.a. de strijd tegen de monopolies, verwerkt zijn in de Verklaring der 81 partijen. De komende Europese conferentie zal volgens Longo aandacht hebben te besteden aan andere, door hem niet nader aangeduide problemen.

Zoals bekend nam ook de CPN in november 1959 aan dit regionaal overleg van de partijen uit de kapitalistische landen deel. Dit gebeurde met gemengde gevoelens vanwege het overwicht, dat grote partijen als de Franse en de Italiaanse op zulke conferenties gemeenlijk plegen te hebben.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Van bedrijfsafdeling naar bedrijfsgroep

Vóór 1957 kende de CPN als organisatorische eenheid de bedrijfsafdeling, die geheel als een normale buurtafdeling in het partijverband functioneerde en gevormd werd door partijleden die in eenzelfde onderneming of in eenzelfde bedrijfstak werkzaam waren.

In 1956 gaf Paul de Groot opdracht tot het opheffen ervan. Op het 18de partijcongres van oktober 1956 rees daartegen zoveel oppositie, dat het niet tot een vastomlijnde beslissing kwam. De liquidatie van deze bedrijfsafdelingen werd evenwel, zij het via een aantal overgangsmaatregelen, doorgezet. Aan het eind van 1957 functioneerden tot op zekere hoogte alleen nog die bedrijfsafdelingen, waarin de in Amsterdamse overheidsbedrijven werkzame leden waren verenigd. Doch ook hier verslakte de organisatorische band meer en meer, zodat ook zij als zodanig in feite niet meer bestaan. De leden van de bedrijfsafdelingen werden naar de buurtafdeling overgeheveld, die voortaan ook het bedrijfswerk voor haar rekening moest nemen.

Het ontbreken van de samenbundeling van CPN-ers/bedrijfsarbeiders belemmerde de partij-activiteit in de bedrijven merkbaar. Vooral nu de partijleiding er op uit is de activiteit in de bedrijven geheel in eigen hand te nemen, blijkt meer dan ooit de behoefte de vroeger in de bedrijfsafdeling georganiseerde leden in vergadering bijeen te kunnen roepen. Ten einde hierin te voorzien worden zij thans per bedrijf en (of) per beroep op het districts bureau geregistreerd.

De aldus ontstane losse samenbundelingen heten "bedrijfsgroepen". In zekere zin is men daarmee weer teruggekeerd tot de oude organisatievorm. De bedrijfsgroepen staan onder toezicht van een daartoe aangewezen leiding van één of meer kaderleden. De contributie van de bedrijfsarbeiders wordt evenwel geïnd door de buurtafdeling. De naam "bedrijfsafdeling" wordt niet meer gebruikt.

In de partijbestuursvergadering van 21 en 22 januari 1961 stelde De Groot de bijzondere betekenis van het bedrijfswerk weer in het licht. Dit werd vastgelegd in een bij die gelegenheid door het partijbestuur aangenomen resolutie.

In verband daarmee bracht partijbestuurder Piet Bakker, belast met de leiding van het partijbedrijfswerk, in het orgaan voor CPN-activisten "Partij en Pers" van februari 1961 een artikel, waarin hij oproept de bedrijfsgroepen, waaraan hij een zeer grote waarde toekent, te versterken en nieuwe te stichten. Daarbij mag evenwel niet worden teruggevallen op de oude vorm van de bedrijfsafdelingen. De bedrijfsgroepen vormen z.i. "de pijlers waarop de concrete doorvoering van de vakbewegingspolitiek rust". In sommige districten heeft het besluit van het 18de partijcongres geleid tot de foutieve beslissing om elke vorm van partij-organisatie in de bedrijven te liquideren. De districtsbesturen moeten nu de nodige initiatieven nemen.

Het is, zo betoogt Bakker, voor een buurtafdeling onmogelijk zich bezig te houden met het geven van leiding aan de leden in de verschillende bedrijven en bedrijfstakken. De besturen van de wijkafdelingen hebben geen tijd om de leninistische vakbewegingspolitiek in de bedrijven door te voeren. Het optreden van het kader ter doorvoering van deze politiek is zoveel sterker, wanneer dat gebaseerd is op eigen ervaring in de bedrijven.

Voortzetting van de agitatie tegen Kistemaker

Het ziet er voorlopig nog niet naar uit, dat de CPN een punt zal zetten achter de "affaire-Kistemaker". De agitatie wordt vooral in De Waarheid met onverminderde heftigheid voortgezet en is, der gewoonte getrouw, nog meer in het persoonlijke vlak getrokken.

In het laatste kwartaal van 1960 was het hoofdthema de beschuldiging aan het adres van de professoren Kistemaker en Ketelaar van collaboratie met de Duitse bezetters.

Nu dit onderwerp langzamerhand raakt uitgeput, begint De Waarheid beide hoogleraren in de sfeer van algemene verdachtmaking te trekken. Zij maakt daarbij gebruik van gegevens, die niets te maken hebben met de opzet van de anti-Kistemaker-actie t.w. het ageren tegen de werkzaamheden in het FOM-laboratorium om tot het op goedkope wijze vervaardigen van splijtbaar materiaal te komen.

In dit kader schonk het CPN-dagblad grote aandacht aan een adres, dat een zekere dr. J. van Dranen - voormalig conservator op het Laboratorium voor algemene en anorganische scheikunde van de Amsterdamse Gemeente Universiteit - tot de Amsterdamse gemeenteraad richtte. Dr.

Van Dranen beschuldigt daarin prof. Ketelaar van frauduleuze handelingen op financieel gebied en van onbetamelijk gedrag bij de promotie van een doctor in de wis- en natuurkunde.

De Waarheid verweeft in haar berichtgeving over dit adres de namen van Ketelaar en Kistemaker zo door elkaar, dat bij oppervlakkige lezing de indruk kan ontstaan, dat de adressant zich tegen beide professoren keert.

Exploitatie partijgebouw

Sedert het Amsterdamse raadslid voor de CPN, Nico Luirink, op wens van de partijleiding wegens zijn falen bij de propaganda-afdeling van de CPN in september 1960 belast werd met de exploitatie van het partijgebouw i.c. het complex Felix Meritis, zijn op voortvarende wijze verschillende verbeteringen tot stand gekomen.

Deze betreffen zowel de verhuur van zalen als de exploitatie van het "restaurant".

Het in maart 1960 op bescheiden voet in een der zalen van het gebouw Felix Meritis (Keizersgracht 324 te Amsterdam) gevestigde restaurant werd - nadat dit exploitabel was gebleken - gerestaureerd en op een meer commercieel verantwoorde basis geleid.

Ook liet Luirink het restaurant inschrijven als lid van de VVV. Met het oog hierop zijn o.a. reclamefolders gedrukt ten dienste van de propaganda in het buitenland, waarin het partijgebouw van de CPN wordt betiteld als: Cultureel Zalencentrum Felix Meritis.

Naast het restaurant omvat dit zalencentrum een concertzaal (250 zitplaatsen), een filmzaal (met 320 zitplaatsen) alsmede de zgn. kolommenzaal (150 zitplaatsen). Naar verluidt ligt het in de bedoeling deze laatste als sportzaal in te richten. De indruk bestaat dat Luirink zich met toenemend succes van zijn opdracht kwijt, zodat de (toch al gunstige) exploitatie van het partijgebouw meer zal gaan opbrengen. De financiële uitkomsten bedroegen over 1960 naar schatting ongeveer f 100.000,--; voor 1961 wordt gekoerst op een omzet van f 150.000,--. Luirink verricht zijn arbeid in dienst van de eigenaresse, de Stichting BEPENAK (Stichting tot bevordering van de pers van de Nederlandse arbeidersklasse). Tot 1-12-1957 had deze de exploitatie van het partijgebouw toevertrouwd aan de Stichting Felix Meritis. Met ingang van genoemde datum is de Stichting Felix Meritis in staat van liquidatie ge-

treden en heeft BEPENAK de exploitatie weer zelf in handen genomen.

De exploitatie van de filmzaal is tot dusverre het minst geslaagd. Enkele keren per week vinden hier openbare filmvoorstellingen plaats met 16 mm. films. De toegangsprijs is 80 ct. voor volwassenen; AOW-trekkers en kinderen half geld. De filmdienst van de CPN, die naar buiten o.a. onder de neutrale naam: "Filmstudio Amsterdam" optrad en de partij aardige winsten opleverde met de verhuur van films aan scholen, verenigingen e.d., heeft deze activiteit medio 1960 gestaakt. Feitelijk bestaat de filmdienst van de CPN niet meer. In partijkringen wordt beweerd, dat de opheffing ervan door de algemeen secretaris van de CPN is bevolen.

Naast de inkomsten, die uiteindelijk de Stichting BEPENAK toevloeden uit de hierboven omschreven exploitatie van het partijgebouw, ontvangt zij (mogelijk alleen op papier) ook huurpenningen van de in het gebouw gevestigde CPN-partijbureau en de communistische instellingen. Vernomen werd dat de huur van het partijbureau van de CPN bepaald is op ongeveer f 7.000,-- inclusief verwarming. De Waarheid-drukkerij Dijkman en Co zou ± f 70.000,-- per jaar betalen. Voorzover bekend betalen de Stichting Uilenspiegel en de C.V. Uitgeverij Persorganen echter weinig of niets.

Waarheid-werfactie

Met de continu gevoerde Waarheid-Werfactie, die jaarlijks haar hoogtepunt vindt op het Waarheid-Zomerfeest bij het beeindigen van de oude en het begin van de nieuwe campagne, stelt de CPN zich in de periode '60-'61 tot doel: het behalen van 5 % netto winst aan abonné's en het verhogen van het aantal colportagekranten met 25 %. Rekening houdend met de bedankjes, komt dit neer op het winnen van 5500 nieuwe abonné's per 1 september a.s. Om de vaart in deze actie te houden, worden er naast de rubriekjes in De Waarheid, ondertekend door "Willem Werver", talrijke pamfletten uitgegeven.

Bovendien wordt de campagne aantrekkelijk gemaakt door premieboekjes voor nieuwe abonné's en door prijsjes voor degenen die abonné's aanbrengen. Voor de beste resultaten wordt een aantal vakantie-reizen naar de DDR uitgelooft.

De in vier étappes verdeelde campagne moet op 25 februari (einde van de tweede étappe) 3080 nieuwe abonné's hebben opgeleverd. Volgens Joop Geerligts in het februari-nummer van "Partij en Pers" was

per ultimo 1960 slechts een aantal van 1618 bereikt. Het was volgens hem dan ook noodzakelijk alle krachten in te spannen het beoogde doel te bereiken. Te meer waar met de partijkrant de basis gelegd moet worden voor de verkiezingsresultaten van 1962.

Het aantal verspreide colportage-exemplaren van De Waarheid steeg slechts 5,4 %. Het in mineur gestelde artikel van Geerligts eindigt met de woorden dat er heel wat dient te veranderen in de partij om de gewenste resultaten te behalen.

Herdenking Februari-staking

Het plan om de Februari-staking 1941 dit jaar in één algemene plechtigheid te herdenken kon op zaterdag, 25 februari zonder stoornis worden uitgevoerd. De indruk bestaat dat deze gezamenlijke manifestatie meer belangstelling heeft getrokken, dan de twee afzonderlijke bijeenkomsten in de vorige jaren tezamen.

Na de rede en de kranslegging van de burgemeester van Amsterdam werden aan de voet van "De dokwerker" bloemen gelegd o.m. door deputaties van het Comité Herdenking Februari-staking, de CPN, de SWP en Verenigd Verzet 1940-1945. De aanwezigheid van de SWP-ers bracht de uitvoering van het program niet in de war. De CPN-leden hadden van het partijbestuur het consigne gekregen zich niet tot het scheppen van wanordelijkheden te laten verleiden. In haar berichtgeving over de herdenking negeert De Waarheid de tegenwoordigheid daarbij van de SWP-delegatie.

Bijzonder verbolgen toont het blad zich over het televisieprogramma van zondagavond, 26 februari. Het was gewijd aan de herdenking van de Februari-staking en samengesteld door de directeur van het Rijksbureau voor Oorlogsdocumentatie Dr. L. de Jong. In grote lijnen heeft deze zich daarbij gehouden aan de beschrijving in het boek "De Februari-staking" van B.A. Seijes.

Het partijdagblad spreekt van "een walgelijke vervalsing van de geschiedenis, waarvoor geen woorden van afkeer genoeg te vinden zijn, opgezet door zekere L. de Jong" met de bedoeling de leidende rol van de communisten en de tegenwoordige algemeen secretaris van de CPN, Paul de Groot, bij de organisatie van de staking te verdoezelen.

Dr. de Jong heeft, aldus De Waarheid, "de geschiedenis nog meer vervalst door het voor te stellen alsof een aantal revisionisten, onder wie Gerben Wagenaar en Frits Reuter, die in werkelijkheid geen enkele rol van betekenis hebben gespeeld, de grote helden van de staking zijn geweest".

H O O F D S T U K III

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Jeugdbeweging

ANJV-acties inzake de dood van Loemoemba

De moord op Loemoemba was voor het Algemeen Nederlands Jeugdverband (ANJV) een gereede aanleiding de activiteit wat aan te wakkeren. In Amsterdam en Rotterdam werden protest-optochten georganiseerd. Elders in het land beperkte men zich tot het aanplakken van pamfletten. Alhoewel het partijdagblad zijn lezers wilde doen geloven dat het in Amsterdam flinke betogingen gold deed het geheel van deze bedrijvigheid wat moeizaam aan. Op 14 februari trokken in de hoofdstad 200 jongeren naar het Belgische consulaat-generaal. De politie verhinderde hen evenwel dit gebouw te bereiken. Op 16 februari volgde een tweede betoging. Ongeveer een even groot aantal demonstranten voerde toen spandoeken mee en vormde spreekkoren, waarbij - naar Moskou's recept - het aftreden van Hammarskjöld als secretaris-generaal van de Verenigde Naties werd geeist.

Studentenbeweging

Comité Frits de Nijs

Naar aanleiding van het proces tegen de Amsterdamse student Frits de Nijs, werd in de loop van januari een comité opgericht dat zijn belangen wil behartigen. De Nijs wordt ervan beschuldigd op 29 november 1960, toen hem de toegang tot een lezing van prof. Kistemaker werd ontzegd, geweld te hebben gepleegd jegens een ambtenaar van de Amsterdamse gemeentepolitie. Het comité, dat zich ten doel stelt gelden in te zamelen ter bekostiging van juridische bijstand, bestaat uit bestuurders en leden van de communistisch georiënteerde studentenvereniging "Perikles" waarvan Frits de Nijs voorzitter is.

Vrouwenbeweging

Internationale Vrouwendag 1961

Zoals ieder jaar, gaf de Nederlandse Vrouwenbeweging (NVB) ook ditmaal een oproep uit ter gelegenheid van de viering van de Internationale Vrouwendag op 8 maart. Naast gelijk loon voor gelijkwaardige arbeid, belastingherziening voor de gehuwde werkende vrouw en loonsverhoging, worden daarin ook meer goedkope arbeiderswoningen verlangd. Het zwaartepunt blijft evenwel liggen op de eis tot algemene ontwapening, met als eerste stap een atoombomvrij Nederland, zonder buitenlandse militaire bases.

Vredesbeweging

Bijeenkomst ter bestudering van de strijd tegen de atoombewapening in Engeland

De leidende functionarissen van de CPN toonden zich diep onder de indruk van de resolutie tot eenzijdige atoom-ontwapening, respectievelijk aanvaard op het Engelse vakbewegingscongres, het zogenaamde Trade Union Congress van september 1960, en op het daarna gehouden Britse Labourpartijcongres. Zij zagen hierin een rechtvaardiging van het gevolgde CPN-beleid ter opheffing van de EVC en van hun opwekking aan de communistische arbeiders om zich aan te sluiten bij het NVV.

De Britse communisten hebben geen eigen vakbond, doch zijn met andersdenkende arbeiders verenigd in het vorenvermelde Trade Union Congress. De CPN-leiding schreef de anti-atoomresolutie, aangenomen op het jongste congres der Britse vakbeweging, voornamelijk toe aan het actieve optreden van de communisten in die organisatie. Het succes der Britse vredesstrijders deed bij haar de hoop ontstaan om ook in Nederland de strijd voor de vrede met behulp van de vakbeweging te activeren. De NVR- en CPN-functionarissen wilden dan ook een "brede" conferentie beleggen, tezamen met personen uit de Nederlandse vakorganisaties. Deze bijeenkomst had ten doel de voorbereiding en het tot standkomen van de resoluties tot eenzijdige ontwapening van het congres te Scarborough aan een onderzoek te onderwerpen.

Een uit vijf personen bestaande commissie werd belast met de voorbereidingen. Gezien haar samenstelling - uitsluitend uit leden van de NVR - is men er kennelijk ook nu weer niet in geslaagd een "neutraal" comité te vormen.

Eind 1960 zond deze commissie uitnodigingen voor een op 15 janu-

ari te Hilversum te houden studie-bijeenkomst aan de resp. secretarissen van de Ondernemings Raden van enige honderden bedrijven in West-Nederland. Wellicht heeft men de uitnodigingen juist aan de secretarissen van deze raden gezonden, daar deze lieden bij de bedrijven, gelegen in de provincies boven de Moerdijk, meestal NVV-ers zijn. De Engelse communist J. Gardner, afgevaardigde van de TUC, zou op de conferentie het woord voeren.

De bijeenkomst zelf beantwoordde niet aan de verwachtingen. De geringe opkomst wekte teleurstelling. Slechts een twintigtal personen had aan de uitnodiging gehoor gegeven. Tot overmaat van ramp was Gardner door het mistige weer verhinderd naar Nederland te komen. Men zag zich derhalve op het laatste ogenblik genoodzaakt een andere spreker te zoeken. De keuze viel op de communist G. Verrips, die het vakverenigingscongres in Engeland had bijgewoond. (zie M.O. 11-1960). Hij gaf een uitvoerige uiteenzetting over de wijze waarop in Groot-Brittannië de grote demonstraties voor een atoom-vrij Engeland tot stand zijn gekomen.

Aanvankelijk had de commissie het plan gehad Gardner tijdens zijn aanwezigheid in Nederland ook in diverse andere plaatsen te laten spreken. Zo was bijv. op 16 januari voor dit doel een bijeenkomst belegd in Amsterdam. Daar Gardner ook die dag ons land nog niet kon bereiken, heeft Verrips daar eveneens het woord gevoerd.

Verzetsbeweging

Nationale conferentie

Op 4 en 5 februari 1961 hield de communistische organisatie van oud-verzetsstrijders "Verenigd Verzet 1940-1945" een nationale conferentie in Amsterdam. Deze bijeenkomst past geheel in het kader van de huidige propaganda van de, eveneens communistische "Fédération Internationale des Résistants" (FIR) tegen de herleving van wat men noemt "fascistische tendenzen" in de Bondsrepubliek. Deze "fascistische tendenzen" worden door de communistische agitatoren te meer beklemtoond, nu in de NAVO besprekingen zijn gevoerd met betrekking tot het verschaffen van atoomwapens aan de Westduitse strijdkrachten. Verenigd Verzet en de FIR concentreren hun aandacht vooral op de combinatie "fascisme-atoomwapens" en concluderen - conform aan de Verklaring der 81 partijen - dat het oorlogsgevaar groter is geworden.

De februari-bijeenkomst werd bijgewoond door zes buitenlandse gasten o.w. de secretaris-generaal van de FIR, André LeRoy, en de Nederlandse penningmeester van deze organisatie, Herman Hendrikszen.

Voorts waren vertegenwoordigers aanwezig van het ANJV, de OPSJ, Perikles (de communistisch georiënteerde studentenorganisatie te Amsterdam) en de Nederlandse Vrouwen Beweging (NVB).

De inleiding werd uitgesproken door L.H. Koning, lid van de Landelijke Raad (hoofdbestuur) van Verenigd Verzet en aangeduid als 2e voorzitter. Hij gaf een duidelijke, maar zeer tendentieuze analyse van de ontwikkeling der na-oorlogse internationale verhoudingen, die geleid zouden hebben tot herstel van de "imperialistische Duitse staat" en begenadiging van vele fascistische oorlogsmisdadigers en partijgangers van Hitler. Speciaal de Staatssekretär Globke moest het ontgelden. Spreker keerde zich ook tegen de atoombewapening van het Westduitse leger en de vestiging van Duitse militaire opslagplaatsen in ons land. Eenheid met allen die van goede wil zijn, is z.i. een voorwaarde voor het succes van de strijd daartegen.

Tijdens de discussie kwamen nog enige andere facetten naar voren, t.w. de Februaristaking 1941, die dit jaar door de communisten voor het eerst weer tezamen met andersdenkenden werd herdacht; de strijd van het Spaanse volk tegen Franco (in Nederland is kort geleden een comité opgericht ter verkrijging van amnestie voor de politieke gevangenen in Spanje; secretaresse is de communiste G. van Reemst-de Vries te Amsterdam) en de demonstratieve fietstocht, die met Pinksteren 1961 o.l.v. het ANJV-bestuurslid J. Duppen als protest tegen de opslag van "atoomkoppen" in Nederland van Volkel via Soesterberg naar Amsterdam zal worden gemaakt.

Tenslotte werd medegedeeld, dat Verenigd Verzet zal proberen een groot aantal jongeren te bewegen tot deelname aan de internationale herdenkingsplechtigheden in de voormalige concentratiekampen Sachsenhausen (april) en Dachau (mei).

De conferentie nam vier moties aan, n.l. één aan de Spaanse regering voor vrijlating van politieke gevangenen; twee aan Adenauer, resp. inzake het verbod van de Westduitse communistische organisatie van oud-verzetslieden en inzake de persoon van Staatssekretär Globke; en één aan de Nederlandse regering, waarin geprotesteerd wordt tegen het feit dat anti-Globke-briefkaarten, door vele Nederlanders aan de Westduitse regering gezonden, door de Nederlandse postrijen niet werden doorgestuurd, doch aan de afzenders geretourneerd.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Toegenomen partij-inmenging door de bedrijfsgroepen

De CPN-leiding wil de zgn. bedrijfsgroepen nieuw leven inblazen. (Zie hfdst. II). De voornaamste bedoeling daarvan is wel het vergroten van de sterk verminderde invloed van de communisten in de bedrijven, nu de EVC'58-afdelingen min of meer aan het verlopen zijn. Zelf doen de communisten het voorkomen alsof de geleidelijke overgang van de leden dezer afdelingen naar het NVV tot de huidige situatie heeft geleid. In werkelijkheid lopen echter vele oud-EVC'58-ers - na al dan niet te hebben gepoogd bij het NVV te worden ingeschreven - thans als ongeorganiseerd rond.

De omvorming van de EVC-1958 tot "Centrum van propaganda voor eenheid en klassenstrijd", in januari 1960, kwam in de praktijk allereerst neer op de vervanging van het uit 13 leden bestaande verbondsbestuur door een Centrum-staf van 4 personen. Sindsdien is het CPN-partijbestuur zich nog directer en intensiever dan voorheen gaan bemoeien met de aangelegenheden der communistische vakbeweging.

De Centrumstaf pleegt thans geregeld te vergaderen in tegenwoordigheid van één of meer partijbestuurders. De laatste tijd is het schering en inslag, dat CPN-ers, werkzaam in eenzelfde beroep of bedrijf, voor bijeenkomsten in partijverband worden opgeroepen. Zelfs werden enkele landelijke conferenties gehouden o.a. met bouwvak- en metaal-arbeiders. De daar aanwezigen werd aangezegd, dat de bedrijfsgroepen, gevormd uit leden van de CPN, de taak van de EVC-1958-bonden moeten overnemen.

De wederinstelling van de communistische bedrijfsgroepen houdt nauw verband met de voorgenomen "opheffing" van de EVC-1958-bonden, die geen "liquidatie" mag zijn. Maar evenals de CPN op het stuk van deze opheffing op twee gedachten hinkt, doen vooraanstaande partijbestuurders over de opzet van de bedrijfsgroepen tegenstrijdige uitspraken. Enerzijds: overname van het werk der EVC-1958-afdelingen, anderzijds toch ook weer geen radicale terzijde-stelling van de communistische vakbond.

De CPN kan volgens een persoonlijke uitspraak van Paul de Groot

niet onder eigen vaandel bij een bedrijf acties ontketenen, omdat de georganiseerde arbeiders zich daar niet achter willen stellen. Harry Verheij, de plv. partij-secretaris, zei onlangs dat de CPN bij de bedrijven moet kunnen blijven beschikken over wat hij noemde "slapende" leden van de EVC-1958, die onder bepaalde, daarvoor geëigende omstandigheden activiteit kunnen ontwikkelen. (Opm.: een wel wat zonderlinge constructie in organisatorisch opzicht).

De "afwikkeling" van de EVC-1958-bonden

Terwijl de bedrijfsgroepen worden versterkt of opnieuw opgericht, moeten de hoofdbesturen van de EVC-1958-bonden - naar een partijbestuurder stelde - zich in de huidige opzet uitsluitend met de redactie van de bedrijfskranten en de verdere "afwikkeling" van hun bonden bezighouden. Over deze "afwikkeling" blijft verwarring en meningsverschil bestaan.

Verheij had het onlangs over drie groepen, die volgens hem de zaak verkeerd zien. De eerste groep meent dat wanneer de EVC-1958-bonden maar niets meer doen, de leden vanzelf wel in het NVV terecht komen, hetgeen naar zijn mening een caricatuur van de zaak is. Een tweede groep zou de EVC-1958 willen liquideren, wat, volgens hem, een negatie van 15 jaar ervaring in de klassenstrijd zou betekenen. Een derde groep, waarbij Verheij vooral het oudere kader van de EVC-1958 indeelde, misbruikt z.i. de tot dusver opgedane, teleurstellende ervaringen als motief om op de oude wijze door te gaan. Volgens Verheij blijft het echter nodig de weerstanden, die de opname van communisten in het NVV ondervindt, in hardnekkig voortgezette strijd te overwinnen, opdat "de kwaliteit van de EVC-1958" t.z.t. aan "de kwantiteit van het NVV" kan worden gekoppeld. (!)

Vanwege de CPN wordt de laatste maanden geregeld gewaarschuwd tegen kracht-versnippering door het optreden van "neutrale bondjes". Bedoeld worden het in Rotterdam vrij invloedrijke Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties, het OVB, (dat een kleine afdeling onder de Amsterdamse havenarbeiders heeft opgericht) en de MBGK (Metaalbond voor Groot- en Kleinbedrijf), aangesloten bij de neutrale Nederlandse Vak Centrale. De MBGK, die de laatste jaren nogal propaganda maakt en enige ledenwinst zou hebben geboekt, werd in enkele "Waar-

heid"-artikelen bestookt als "werktuig van de reactie". De communisten horen volgens het partijdagblad niet thuis in de MBGK en evenmin in het OVB. Voor het zich aansluiten komt alleen het NVV in aanmerking en ook geen KAB of CNV.

Internationaal

Het Uitvoerend Comité van het Wereldvakverbond vergaderde van 2 tot 4 februari in Berlijn. Het besloot het 5e WVV-congres van 4 tot 16 december 1961 in Moskou te houden.

Het Centrum ontving een uitnodiging uit de DDR voor een gratis vacantiereis van 10 vakbondsfunctionarissen. Ook Roemenië zond een invitatie voor 2 bestuurders. Het Centrum maakt propaganda voor twee 14-daagse vacantiereizen naar Tsjechoslowakije en organiseert in samenwerking met de Nederlandse Vredesraad dit jaar twee 7-daagse vacantiereizen naar Oost-Duitsland.

"Sip naar Tito"

In de laatste week van januari maakten twee bezoldigde functionarissen van de "oude" EVC (E. Sip en J.W. Verduin) een reis naar Zuidslavië. De voorzitter van het Joegoslavische vakverbond heeft hen te Belgrado ontvangen. Onder andere werd gesproken over de uitwisseling van materiaal en delegaties en over de mogelijkheid van goedkope vacantiereizen naar Joegoslavië voor EVC-leden. Het bezoek werd wereldkundig door een bericht van Associated Press. De Waarheid merkte naar aanleiding daarvan op, dat de "Brandsen-Groot Roessink-kliek twee van zijn trawanten naar Tito had gestuurd om contacten te leggen".

H O O F D S T U K V

OVERIGE GROEPERINGEN

Vierde Internationale en RCP

"De Internationale", het orgaan van de Nederlandse sectie der Vierde Internationale, is voor het eerst sinds de arrestatie van Sal Santen wederom verschenen. In dit jongste nummer (administratie J. Jacobs, Leidsekade 54-III, Amsterdam) blijft de redactie anoniem. Tevoren werden redactie en administratie door Santen gevoerd.

Hoewel het blad aanvankelijk als tweemaandelijks en later als driemaandelijks tijdschrift werd aangekondigd, verscheen het zeer onregelmatig. Het enige in 1960 uitgekomen nummer was een teken van leven na een lange periode van zwijgen. Dat het blad thans, nu het niet door Santen zelf verzorgd is kunnen worden, toch weer uitkomt, zal wel in de eerste plaats gezien moeten worden als een demonstratie dat - ook zonder Santen - de Nederlandse sectie springlevend is.

Verder biedt de uitgave de gelegenheid tot het afdrukken van protesten tegen de arrestatie van Raptis (alias Pablo) en Santen. Behalve de vertaling van de ook elders (b.v. in "Fourth International") opgenomen verklaringen van het Internationaal Secretariaat en van Jean-Paul Sartre over deze aangelegenheid, bevat het jongste nummer nog een artikeltje "Acht maanden voorarrest", een "verklaring van de redactie inzake de arrestatie van de kameraden Sal Santen en Michel Raptis" en een communiqué waarin afstand wordt genomen van de door sommige bladen met deze zaak in verband gebrachte Joop Zwart.

Zoals te voorzien was, wordt het in alle aan deze zaak gewijde artikelen zó voorgesteld alsof Raptis en Santen gearresteerd werden vanwege hun strijd voor de wereldrevolutie en hun ondersteuning van de Algerijnse opstand.

Dat zij zich zo lang in voorarrest bevinden heet een "weezinwekkende wraakneming van de Nederlandse klassejustitie" en "men kan er de angst en de haat aan afmeten van de Nederlandse bourgeoisie voor consequent revolutionaire strijders".

Een andere reden, waarom men het blad bij ontstentenis van Santen toch op dit ogenblik het licht heeft doen zien, houdt waarschijnlijk verband met het 6e Wereldcongres van de Vierde Internationale.

Daarover is geen verslag opgenomen - er bestaan sterke aanwijzingen dat het eind december 1960 doorgang heeft gevonden -, doch een "voorbereidende discussie" voor het congres beslaat 31 bladzijden. Het is de vertaling van de reeds in het zomernummer 1960 van "Fourth International" gepubliceerde concept-resolutie voor het 6de Wereldcongres, gewijd aan de koloniale revolutie, waarvan kan worden aangenomen dat zij door Raptis zelve werd opgesteld.

Niet-communistische massa-acties voor de vrede

Mogelijk in navolging van hetgeen andere landen (o.a. Groot Britannië met de Aldermaston-mars) op dit gebied reeds te zien hebben gegeven, wordt ook in Nederland het organiseren van openbare massademonstraties en protest-marsen meer en meer een middel van de niet-communistische organisaties in hun strijd voor de vrede en tegen de atoombewapening.

De PSP gaf 10 juli 1960 het voorbeeld met haar zit-actie op het Plein in Den Haag, die gericht was tegen het regeringsbeleid inzake Nieuw-Guinea en meer in het bijzonder tegen het zenden van troepenversterkingen daarheen. De voorzitter van deze partij, P.A. Bruggraaf, gaf na afloop hiervan reeds te kennen dat deze actie door meerdere zou moeten worden gevolgd, die dan een massaal karakter zouden moeten dragen.

Zo volgde op 1 januari van dit jaar de vredesmars te Amsterdam, waaraan door ongeveer 1000 personen werd deelgenomen. (zie MO 7/8-1960 en 1-1961). Zoals eerder werd opgemerkt, viel daarbij de PSP-invloed duidelijk waar te nemen, al werd deze mars gehouden onder de auspiciën van de OCV, de Onafhankelijke Contactcommissie voor Vredeswerk.

"Socialistisch Perspectief" - vroeger het orgaan van het opgeheven Sociaal Democratisch Centrum - meldde onlangs dat het comité "1961 voor de vrede", waarin verschillende organisaties samenwerken, heeft besloten tot het organiseren van een demonstratieve mars voor de vrede op Tweede Paasdag. Deze zal worden gehouden in de gemeenten Amersfoort, Soest en Utrecht om dan uit te monden in een massale demonstratie te Amsterdam, gericht tegen de kernbewapening in Oost en West en tegen het opslaan van kernwapens in Nederland.

Voorzitter en secretaris van het dagelijks bestuur van het comité zijn respectievelijk A.J. Bruggeman, landelijk propagandist van de PSP en Reint Rutgers, lid van het partijbestuur der SWP, tevens secre-

taris van de afdeling Amsterdam van "Socialistische Jeugd". Aangenomen mag worden dat de Nederlandse Vredesraad terzake niet is benaderd.

Er zijn evenwel aanwijzingen waaruit kan worden geconcludeerd, dat zich in niet-communistische vredeskringen een stroming ontwikkelt om de Vredesraad wel te gaan betrekken bij gezamenlijk te ondernemen acties, doch dat tegenkrachten dit vooralsnog hebben verhinderd.

In dit verband moge hier nogmaals worden gewezen op een uitspraak van Bruggeman na de 1 januari-demonstratie in Amsterdam, nl. dat concurrentie tussen vredesbewegingen uit den boze is en dat er alleen met samenwerking iets te bereiken valt.

OVERZICHT VAN REIZEN VAN VOORAANSTAANDE NEDERLANDSE EN

BUITENLANDSE EXTREMISTEN UIT OF NAAR NEDERLAND

Tot 15 februari 1961

I = Inreis
U = Uitreis

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
1- 9-'60	NIMWEGEN, D. van	19- 7-'04	Leden Verenigd-Verzet.
3-11-'60	KUSTER, B. G.	17-12-'04	Roemenië, vacantie.
+ 10-10-'60	ENTHOVEN, Mr. C.F.S.E.	21-12-'01	Sofia, 7e Congres van Internat. Ver. Democr. Juristen.
+ 15-10-'60			
3-11-'60	GROOT, S. de	19- 7-'99	CPN-delegatie naar Moskou.
2-12-'60	WOLFF, J.	1- 9-'23	Hérdénking Oktober-revolutie.
	VRIES, Th. U. de	26- 4-'07	Conf. 81 CP-en.
	JAGER, Tj. de	7-12-'14	
+ 7-11-'60	BOSHART, M.	6- 2-'40	Resp. secr. OPSJ en best.
+ 15-11-'60	MANASSEN, H. W.	2- 2-'33	lid Pericles. O. Berlijn, Seminarie tijdens lustrum Humboldt Univ.
+ 10-11-'60	GORTZAK, W.	22- 4-'31	SWP-functionaris. Oostenrijk, Frankrijk, Zwitserland, Italië, besprekingen Internat. Contact Bulletin.
+ 25-11-'60			
+ 10-11-'60	POLAK-ELDERING, P. E.	6-10-'09	SWP-functionaris. Engeland, besprekingen Internat. Contact Bulletin.
+ 25-11-'60			
+ 11-11-'60	LOOPER-WESTHOFF, M. H.	5- 1-'98	Woonde namens hoofdbest. Ned. Vrouwenbew. in Mainz proces bij tegen 5 Duitse vredesstrijdsters.
12-11-'60	HULSING, B.	28- 8-'07	Kunstverslaggever De Waarheid. Leipzig. Filmweek documentaires.
24-11-'60			
+ 17-11-'60	VERRIPS-de JONG, E.	28-10-'31	Lid dag. best. Ned. Vrouwenbew. Parijs, congres Franse communistische Vrouwenorg.
17-11-'60	WIESSING, M. C.	12- 7-'06	Woont te Moskou. Familiebezoek en besprekingen Pegasus.
15-12-'60	(Rus)		

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
19-11-'60 17-12-'60	PROPER, Mr. M. D.	21- 1-'15	Jur. adviseur CPN en Centrum. Praag, gezondheidsredenen?
± 20-11-'60 ± 26-11-'60	WAGENAAR, G.	27- 9-'12	Voorz. SWP. Frankrijk.
27-11-'60 6-12-'60	VOS-KRUL, H. de GEERLIGS-OSSENKOPPELE, J.	31-12-'19 7- 3-'15	Resp. voorz. en lid dag. be- stuur Ned. Vrouwenbew. War- schau, raadszitting Inter- nat. Democr. Vrouwenfed.
5-12-'60 19-12-'60	STEK, K. MEER, D. van der	10-11-'26 12- 6-'98	Rostock (DDR). Wonen namens CPN VI Deutschen Bauern- Kongresz bij.
6-12-'60 11-12-'60	VERRIPS, G. J.	18-12-'28	Plv. lid PB CPN. Engeland, besprekingen met vakbonds- functionarissen.
13-12-'60 23-12-'60	BERENDSE, J. A.	12-11-'29	Landel. best. ANJV. Boedapest, congres Hongaarse jeugdbewe- ging.
17-12-'60 24-12-'60	BAADENHUYSEN, H. H. PRUIS, P.	22- 1-'07 3- 6-'15	Leden hoofdbest. ABV-1958. Barcelona, doel onbekend.
± 21-12-'60 (I)	JANSEN, K. J. WEEMA, J. J. POL, H.	12-10-'36 3- 3-'37 27- 8-'37	ANJV-ers. Zijn een jaar op Wilhelm Pieckschool in DDR geweest.
± 24-12-'60 ± 26-12-'60	STOCKT, R. van der LAURENCE, J.	n.g.o. n.g.o.	Vertegenw. Belg. en Franse comm. jeugdbew. op 8e con- gres ANJV.
29-12-'60 (I)	HOMMA, J.	8-10-'31	Keerde uit Moskou terug om- dat partijschool hem te zwaar was.
1- 1-'61 3- 1-'61	WITHAEGES, J.	2- 7-'20	Lid PB Belg. CP. Sprak op nieuwjaarsverg. CPN Amster- dam.
7- 1-'61 (U)	DIJK-STOL, A. van VISSER, J. H. L.	14- 9-'18 11- 2-'27	Resp. voorz. BNOP-1958, best. lid PTT-bond "Ons Belang". België n.a.v. stakingen.
10- 1-'61	FOSTER, W. E.	25- 2-'81	Voorraanst. Amer. comm. op doorreis naar Moskou op Schiphol. Onderhoud met P. de GROOT e.a.
13- 1-'61 20- 1-'61	SLAGT, C. S. HENDRIKS, H. VERHOEF, W.	23- 1-'35 10- 8-'29 30-12-'43	DDR, op uitnodiging van Gewerkschaft Handel, Nahrung und Genuss v.d. FDGB (O. Duitse vakbeweging).

VERTROUWELIJK

VERTROUWELIJK

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
26- 1-'61	SIP, E.	27- 9-'97	Resp. secr. "Oude" EVC en adviseur Rechtskundig Bur. "oude" EVC. Joegoslavië, bespr. vakbondsleiders.
m. 31- 1-'61	VERDUIN, J.W.	30- 7-'23	
28- 1-'61	HENGST, P. G. den	12- 5-'35	Weimar, congres voor ontwap. en vrede op initiatief O. Duitse intellect.
4- 2-'61	HENDRIKSZEN, H. J.	9- 3-'11	Leden secr. Féd. Internat. des Résist. Woonden te A'dam conf. bij van "Ver. Verzet 1940-1945".
5- 2-'61	LEROY, A. J. (Fransman)	16- 1-'13	
6- 2-'61	MORRIEN, J.	4- 5-'28	Werkz. te Praag Vraagst. Vrede en Social. Bezoek Ned.
15- 2-'61			
12- 2-'61 (U)	WOLFF, J. F.	14- 3-'27	Lid dag. best. CPN. Roemenië. Doel onbekend.
13- 2-'61	VRIES, Th. U. de	26- 4-'07	Voorz. Ned.-USSR, lid PB CPN. Quedlinburg (DDR), opvoering toneelstuk van zijn hand.

VERTROUWELIJK

Stakingsoverzicht februari 1961

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging vakbonden	Resultaat	No.
Kon.Ned.Hoogovens en Staalfabrieken te IJmuiden, afd. vervoer.	het niet inschakelen van de Contactcommissie i.z. spoedopleiding personen voor locodrijver.	-----	na toezeggingen hebben werkn. werk hervat.	1.
Werknemers v. Ned. Bouwsyndicaat te 's-Gravenhage werksz. te Amsterdam.	eisen netto loonsverhoging van f 15,-- p/w.	-----	eis ten dele ingewilligd.	2.
Werknemers van studadoorsfirma Wientjes te Deventer werksz. te Rotterdam.	directie verzuimde 4 weken vacatiebonnen uit te reiken.	ANB/NVV bemiddelde	vacantiebonnen worden alsnog uitgereikt.	3.
Automobielbedrijf Chrysler International S.A. te Rotterdam.	uitstelling uitbetaling $1\frac{1}{2}\%$ winstdeling.	-----	uitbetaling wordt in de e.k. O.R. besproken.	4.

V o l g n o	Begin in vo- rige maand	De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan dat in normale toestand werkzaam is.																											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1.					-- 40	(± 1 uur)																							
2.						.																							
3.																													
4.																													